

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

תוכן

- א. הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה ... הגונב כיס בשבת חייב ... היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד 1.....
- ב. המפנה הפצים מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך 3.....
- ג. אבל לענין מיקנא קני מ"ט דהא לא שכיחי רבים 4.....
- ד. ידו של אדם חשובה לו כארבעה על ארבעה 5.....
- ה. היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת חייב 6

דף לא.

א. הזורק חץ מתחלת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שעקירה צורך הנחה ... הגונב כיס בשבת חייב ... היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד

כל העושה¹ עבירה שיש בה עון מיתת בית דין ותשלומין אינו משלם אף על פי שהיה שוגג. שקים ליה בדרבה מיניה, כלומר מענישים אותו בעונש החמור בלבד.

במה דברים אמורים בשנתחייב בתשלומין עם עון מיתת בית דין כאחת. אבל אם נתחייב בתשלומין ואחר כך נתחייב במיתת בית דין או שנתחייב מיתת בית דין ואחר כך נתחייב בתשלומין הרי זה מת ומשלם.

¹ רמב"ם הלכות גניבה פרק ג הלכה א

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

ומשום כך יש שמזיק או גונב את חבירו שפטור² מלשלם. ואיזה זה, שבא לו עם חיוב התשלומין חיוב מיתה, כגון³ שזרק⁴ חיץ בשבת מתחלת ארבע לסוף ארבע אמות וקרע בגד חבירו בהליכתו הרי זה פטור מן התשלומין, שאיסור שבת של העברת ארבע אמות ברשות הרבים, וחיוב ההזק באין באחת.

וכן הגונב כיס בשבת ולא הגביהו ברשות בעלים, אלא היה מגררו ומוציאו מרשות הבעלים לרשות הרבים, וחבר ידו למפתן הבית בתוך שלש טפחים סמוך לארץ, והפילו מיד כשיצא מן הבית לתוך ידו, שידו הרי היא כרשותו וקנאה לו⁵, וג"כ הרי היא כרה"ר. מכיון שאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד, הרי זה פטור מתשלומין דקים ליה בדרבה מיניה. וזה בנאבדו שם מיד כגון שזרקו לנהר. אך אם הוא עדיין בעין ולא איבדו מיד ברשות בעליו הוא ולא קנאו⁶.

אבל אם גנב כיס בשבת והגביהו⁷ שם ברשות היחיד, הרי קנאו שהגביהו קונה בכל מקום⁸, ואח"כ הוציאו לרשות הרבים והשליכו לנהר, חייב לשלם. וכן כשהיתה רשות הרבים גבוה ג' טפחים ממפתן הבית, שנמצא קודם שבא הכיס לידו היה צריך להגביהו תחילה ג' טפחים מהארץ בעודו ברשות בעלים כדי להניחו לידו, ואם כן קנאה מיד בהגביהו, קודם ביאת איסור שבת שאינו חל עליו עד שהוציאו מרשות בעלים והניחו לידו שהיא כרה"ר, כיון שאיסור גניבה באה קודם שנתחייב באיסור סקילה, חייב לשם וכן כל כיוצא בזה.

² שו"ע ונו"כ חו"מ שנא

³ רמב"ם שם הלכה ב

⁴ וק"ל בלישנא בתרא ואמרינן בגמרא דלההוא לישנא דוקא חיץ אבל מעביר סכין מתחלת ארבע לסוף ארבע ברה"ר וקרע שיראין בהליכתו חייב לפי שהיה אפשר לו להחזירו משא"כ בחיץ כדאיתא התם. מגיד משנה שם.

⁵ אולם עיין ח"י רבי עקיבא איגר הושן משפט סימן שמה סעיף ד שכתב נראה מפשט דברי המחבר לקמן כאן שהי' מגררו ויוצא לרה"ר וכו' שלא נקט בשצדף ידו למטה מג' וכן במ"ש הטור הובא בסמ"ע מוכח דס"ל כאוקימתא דרבינא דמשיכה קונה ברה"ר לענין גניבה עכ"פ עיין בתוס' שם.

⁶ אמנם נראה לענ"ד דאע"ג דלא מהני למיקני מכל מקום אינו מחויב בהשבה כמו בעלמא דגנב וגולן מתחייבין בהשבה דכתיב (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזילה, אבל זה שגנב בשבת כיון דקים ליה בדרבה מיניה אין אנו מחייבין אותו כלום על שעת גניבה אלא בתבריה בידים אבל איתבר ממילא פטור, וא"כ ממילא נמי אינו מתחייב בהשבה אלא דלא קני אותו. ואפילו בשומרינן נמי אינן בחיוב השבה לבעלים וכמ"ש בסמ"ע (קצ"ה סק"ד) [קצ"ח סק"ח], אלא דכל מקום שהוא ברשות בעלים הוא וטורה השבה על הבעלים הוא. קצות החושן שם ג

⁷ עיין שם בשו"ע קצה ב נחלקו האם בעינן הגביהו ג' טפחים או טפה אחד ועיי"ש בסמ"ע ונתיה"מ ועיין ט"ז או"ח שסו ובמ"ב ובכה"ל שם ובשו"ת חלקת יואב אהע"ז סימן יג ובאבנ"ז אהע"ז סימן קס וקסא. ואפשר בגניבה כו"ע מודו

ועי' עוד במ"ב שם

⁸ סמ"ע שם א

תרומות והנצחות – בנק הדואר חי"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

וכן אם לא חיבר ידו למפתן הבית, אין כאן חיוב ממון של גניבה, שהמושך מרשות בעלים לרשות הרבים ולא הגביהו לא קנאה במשיכה, שמשיכה אינו קונה כי אם בסימטא או בחצר של שניהן, או ברשותו. וכשאבדו אינו אלא מזיק וחייב בתשלומי נזקו.

ויש חולקים⁹ בכל זה, שבכל מקרה בו החפץ אינו בעין, אם יש עליו חיוב מיתה משום חילול שבת, אפילו לא היו באין כאחד פטור מלשלם.

י"א¹⁰ שאפילו כששניהם באין כאחד ולא נאבד מיד אלא אחר זמן שחייב לשלם, שלא באה חיוב התשלומין אלא כשנאבד והרי באה איסור שבת קודם חיוב התשלומין, וכל זמן שהוא עדיין בעין לעולם עריך להחזירו דברשות בעליו הוא. וי"א¹¹ שאפילו אבדו אחר כך מכיון שעדיין עומד בחיוב מיתה. פטור מלשלם¹².

ב. המפנה חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פטור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך

כבר התבאר במסכת עירובין דף כ: שאם¹³ עקר חפץ מזוית אחת ברשות היחיד, להניחו בזוית אחרת, שנמצאת זו העקירה עקירה המותרת, ונמלך בדרך והוציאן לרשות הרבים, פטור, מפני שלא היתה עקירה ראשונה לכך ונמצאת כאן הנחה בלא עקירה.

לפיכך אדם שהרים סידור כדי להניחו במקומו בבית הכנסת ויצא מבית הכנסת לביתו, ובאמצע הדרך שם לב שהסידור עדיין בידו, והמקום הוא

⁹ דעת הרמב"ם ומעמייהו, דמיד שהוציא הכיס חייב במיתה ולא פקע מיניה האיסור ותו לא חל עליו חיוב ממון כיון דהוא חייב מיתה דקים ליה בדרבה מיניה. סמ"ע שם ה
¹⁰ רמ"א ולבוש שם

¹¹ שי"ך שם א. ועיין אור שמח שם שבזה נחלקו הר"ז והרמב"ן (סנהדרין י"ז ע"א בדפי הרי"ף) בשאיבדו אח"כ או ששיבר חוץ למחתרתו מקום שיש לו דמים אם חייב לשלם, דדעת ר"ז הלוי דאף באיתנהו מן הדין הוי שלו, רק חומרא בעלמא מדרבנן להחזיר לבעלים, לכן בליתנהו בעין אף ששיבר אחרי זה מיפטר, וכן דעת רש"י (ד"ה מסתברא) ורבנן בתוס' סנהדרין שם (ע"ב ע"א), ורמב"ן סובר דחייב בתשלומין, ודעת רבינו הרמב"ם כהרמב"ן, דכתב ואבדו שם, הרי דוקא כי אבדו בעת שנמר ההוצאה מיפטר, הא אם אבדו אח"ז חייב.

¹² ואינו נראה דודאי מי שחילל שבת ואח"כ שיבר כלים לכ"ע חייב אף על גב דעדיין עומד בחיוב מיתה, כיון דחיוב מיתה שנתחייב כבר עברה, ומשנה שלימה פ"ק דערכין דף (ז') [ו'] (ע"ב) היוצא ליהרג והזיק חייב לשלם, הרי דחיוב מיתה אינו פוטר אלא בשעת מעשה ולא אח"כ. אלא טעמא דהר"ר ישעיה דס"ל כשיטת הרמב"ן דמדינא לא קני כשהוא בעין ומש"ה חייב על שעת שבירה והזיק, וא"כ ה"ה בשבת חייב, דהא הרמב"ן בשבת נמי מחייב, דהא כתב לפרש הך דשדינהו בנהרא והוא לענין שבת באופן שיבואו כאחד וזה ברור. קצות החושן שם א

¹³ רמב"ם הלכות שבת פרק יג הלכה יב

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

רה"ר דאורייתא, ירוץ חזרה לבית הכנסת¹⁴ מבלי לעצור ברה"ר, ולהניחו שם. גם אם נזכר לאחר שעצר לפוש ברה"ר, שהרי לא עשה עקירה.

וכן אדם שיעצא מביתו לבית הכנסת ובאמצע הדרך נזכר כי בכיסו מונחים ממחטות ומפתח ביתו, ועל ידו ענוד שעונו. והמקום הוא רה"ר דאורייתא, אם יש הפסד בהשלכתם בשינוי ירוץ חזרה לביתו¹⁵.

דף לא:

ג. אבל לענין מיקנא קני מ"ט דהא לא שכיחי רבים

משיכה¹⁶ אינו קונה אלא דבר שאין דרכו להגביה¹⁷, והגבהה קונה אף דבר שאין דרכו להגביה.

הגבהה¹⁸ קונה בכל מקום¹⁹. אבל משיכה²⁰ אינה קונה אלא במקום שיש לו רשות להיות שם, כגון בסימטא כלומר מקום שיש לרבים רשות להלך שם, ואף להתעכב קצת, וכן ברחוב צדדי שאין דרך בני אדם להקפיד על מי שמתעכב שם²¹. או בהצר של שניהם, אבל לא ברשות הרבים שאין אדם יכול להתעכב שם²², ולא בהצר שאינו של שניהם²³.

¹⁴ ולהשליך במקומו וכאי לא יעשה שהוא בזיון לבסידור.

¹⁵ חשוקי חמד שבת ה:

¹⁶ שו"ע ונו"כ חו"מ קצה א יד

¹⁷ ועי' שו"ת בית יצחק או"ח סימן קו, ומצדד לומר שאם נתן כסף ואח"כ משך קנה אף בדבר שדרכו להגביה, עיין שם במעמו,

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם קצו ב

¹⁹ פירש הסמ"ע דאף ברה"ר או ברשות מוכר, מ"מ כשהוא בידו הרי הוא מביאו לרשותו, דכל מה שביד האדם הרי הוא כמונה בביתו, וכתב בקצה"ח שמצינו גם הגבהה מכחו ולא בא לידו וקונה, ומ"מ קונה אף ברה"ר, אף על גב דליכא סברת הסמ"ע, שכך תיקנו חכמים, ובחידושי הרשב"א קידושין דף כו הקשה בהגבהה מכחו והוא באויר ברשות מוכר אמאי מהני, הרי סופו לנזח בקרקע שהוא הצרו של מוכר, והרי הוא כמונת, וצ"ע דא"כ גם ברשות שאינו של מוכר נימא דהוי כמונת.

²⁰ שו"ע ונו"כ קצה שם

²¹ פתחי חושן חלק ה (קניינים) פרק ו – קנין משיכה הגבהה ומסירה סעיף ה ובהערה י

²² אבל אינו תלוי בדיני רה"ר לענין שבת, וכ"כ במשפט שלום, וכתב עוד שמדברי רש"י בעירובין דף מב מוכח שבמקום שאסור לו היום לילך לשם אינו קונה במשיכה, וכתב בערוה"ש דברה"ר לא מהני נתינת רשות מבני רה"ר דשייך לכל העולם, וכן במבוי מפולש, אבל במבוי שאינו מפולש, מהני רשות בני המבוי

²³ שו"ע ונו"כ שם ובסימן קצה סעיף ט, והיינו הצר של אחר, ודוקא כשלא נתן לו בעל הצר רשות למשוך שם, אבל כשנתן לו רשות כתב הסמ"ע דהוי כהצר של שניהם וקונה במשיכה, והמ"ז בסימן קצה סעיף ט הולק וסובר דבכה"ג אינו קונה במשיכה, עיין שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

הקונה במשיכה²⁴ צריך שימשוך החפץ כולו ויוציאנו מכל המקום שהוא מונח, היה מונח במקום שאין משיכה קונה בו, ומשכו למקום שקונה בו במשיכה, כגון שהיה מונח ברה"ר ומשכו לסימטא, כיון שמשכו והוציאו מרשות הרבים שהיה מונח בו, והכניסו לסימטא, א"צ שימשוך בסימטא כדי כולו, אלא כיון שהכניס מקצתו לסימטא קנה²⁵.

ד. ידו של אדם חשובה לו כארבעה על ארבעה

כבר התבאר במסכת שבת דף ה. שאף על פי שלענין חיוב הוצאה בשבת צריך שתהיה עקירה ממקום ד' על ד', והנחה במקום ד' על ד' טפחים, מ"מ ידו של אדם חשובה כד' על ד', שאין לך חשיבות יותר מידו של אדם שבה עושה כל המלאכות, ואין חילוק בין יד ימין ליד שמאל²⁶.

לפיכך²⁷ אם עקר החפץ מיד אדם העומד ברשות זו, והניחו ביד אדם אחר העומד ברשות שנייה חייב. על אף שלא נשתנה בין עקירה להנחה שביד שעקר בה מונחת גם בעת ההנחה מ"מ עקירת ידו כעקירת חפץ והנחת ידו כהנחת חפץ ונמצא שהעקירה היתה ברשות זה וההנחה ברשות אחר וחייב.

וכן אם היה עומד באחת משתי רשויות אלו ופשט ידו לרשות שניה ועקר החפץ ממנה או מיד אדם העומד בה והחזיר ידו אליו חייב, ואף על פי שלא הניח החפץ במקום שהוא עומד בו וגופו ברשות זה וידו פשוטה לרשות האחר אין אומרים שידו נגררת אחר גופו ונחשוב גם היד כאלו

²⁴ שו"ע ונו"כ שם ג והיינו כשמושכו על הארץ (שאם הוא מגביה הרי קונה בהגבהה, ואם מגביה פחות משיעור הגבהה, חשיב כמושכו על הארץ), צריך שיוציאנו מכל המקום, שיגיע סופו למקום שהיה מונח קודם ראשו, ולא סגי במשיכה כל דהו, אף על גב דכל החפץ זו ממקומו הראשון, ודעת הטור דדוקא בבמה (לחד מ"ד) ובספינה צריך שימשוך את כולה, משום שבמשיכה כל דהו אזלא ממילא, אבל שאר ממלמלין שאינו נמשך אלא מכח המושך, משיכה כל דהו חשיבא משיכה, ובשו"ע לא הובאה דעת הטור. ובראשונים ב"ב דף פו נחלקו בחבילה או שק של פירות קמנים, שלדעת הרשב"ם צריך למשוך כל החבילה ממקומה, ולדעת הרשב"א והריטב"א שם סגי במשיכה שהפירות שבחבילה יצאו ממקומם. בחידושי רעק"א כתב בשם הירושלמי שמסתפק בדבר שאין דרכו בגרירה אם חשיב גרירה כמשיכה.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם יד ומ"מ צריך שימשכנו כולו ממקומו, ומשמע מדברי הסמ"ע שם ובסק"ו שאם היה מונח מתחלה מקצתו ברה"ר ומקצתו בסימטא, צריך שימשוך בסימטא כדי כולו, שהרי צריך למושכו כולו ממקום שהיה מונח, ומשמע מדבריו שצריך שיוציאנו כולו מרה"ר, וכמשפט שלום הביא מדברי שו"ת בית אפרים או"ח סימן לז שהשיג על הסמ"ע וסובר שגם אם נשאר מקצתו ברה"ר קנה, ועי' אור שמח פ"ד מה' מכירה ה"ד. בדברי חיים דיני מכירה סימן ה הביא בשם שער המלך פ"ג מה' גניבה שהוכיח דבעינן שימשכנו כולו לסימטא, והוכיח כן גם מדברי הרמב"ן, וסיים הד"ח שדברי המ"מ והשו"ע תמוהים, ובערוה"ש מחלק שמרה"ר לסימטא א"צ להוציאו כולו, אבל כשמשך מרשות מוכר, כל שנשאר אפילו מקצת ברשות מוכר אינו קונה, ועי' שו"ת משכנות יעקב חו"מ סימן נח.

²⁶ ערוך השולחן או"ח שמו

²⁷ שו"ע ונו"כ או"ח שמו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

היא ברשות שהגוף שם וא"כ אין כאן הוצאה מרשות לרשות, הואיל והוא בידו הרי הוא כמונח בארץ.

יש להסתפק אם דוקא ידו של אדם חשובה כד' על ד', ולא שאר אבר, כגון שעקר מראשו של אדם או מקנה היד או מרגלו, שכל אלו אין בהן ד' על ד' ודעת הערוה"ש שאין שאר גופו חשוב כד' על ד'.

אולם²⁸ אם היה החפץ מונח בבגדיו שלבוש בהן מע"ש ונטלו משם ופשט ידו לחוץ והניחו בר"ה ג"כ חייב, שמה שהיה מונח מתחלה בכיסו חשוב כמונח ע"ג קרקע, שבגדים שהוא לבוש בהן בטלין לגבי גופו והנחת הגוף כהנחת חפץ דמיא וממילא כשנטלו משם חשוב עקירה.

ה. היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת חייב

הלוקח חפץ של חברו²⁹ על מנת להוציאו מרשותו הרי זה גנב ומאימתי נקרא גנב להתחייב עליה אפילו באונסים, משעה שעשה בה פעולת קנין, כגון שמשך הגניבה למקום שקונה משיכה כגון לסימטא או בחצר שהיא של שניהם, כנזכר³⁰, וכ"ש כשמשכה לרשותו שקנאה במשיכה.

במה דברים אמורים שמשכה חוץ מרשות הבעלים, אבל כל זמן שהיה ברשות הבעלים אינו חייב באונסים עד שיגביהנה שקנאה בהגבהה אפילו ברשות הבעלים.

ולפיכך משכה אך לא הוציאה מרשות הבעלים ומתה הבהמה, פטור כיון שלא קנאה להתחייב³¹.

אם הכניס לרשותו אפילו לגגו חצירו וקרפיו אם היא משתמרת חייב, אפילו לא משך ולא הגביה אלא שעמד בפניה עד שנכנסה לשם ומת, וה"ה נכנסה מאליה ונעל בפניה³², נקרא גנב להתחייב עליה.

²⁸ מ"ב שם ב

²⁹ שו"ע ונו"כ הו"מ שמה ד

³⁰ סמ"ע שם ה

³¹ אולם עיין חי' רע"א שדייק מדברי המחבר שגם שדעתו כרבינא שלענין גניבה קונה משיכה גם ברשות הבעלים.

³² שגם זה נקרא מעשה קצוה"ח שם ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>